

התר 3 - אם הנתבע הוא אפיקורס או מחלל שבת בפרהסיא ולא יבוא

שו"ת מנחת יצחק (חלק ט סימן קנה)

61. אם מותר להביא ישראל מחלל שבת שיש תביעות עליו לערכאות.

...להלכה למעשה יש ליקח רשות ב"ד, או כפי הנהוג אצלינו לשלוח הזמנה א' במקום שלשה, ולהתרות שאם לא תבוא לדינא יותן להתובע רשות לילך בערכאות, או אם הב"ד יחליטו שהיא בכלל אלם ולא ציית דינא א"צ להזמנה לדין, אלא יותן בלא זה רשות לילך עמה בערכאות כנלענ"ד.

תשובות והנהגות (כרך ג סימן תמא)

62. אדם שהוא אפיקורס או מחלל שבת בפרהסיא וכדומה וכו', ראוי להזמין פעם אחת או עכ"פ לקבל רשות מבית דין, ושמעתי שכך הורה הגאון בעל "מנחת יצחק" הגאון רבי יצחק יעקב ווייס זצ"ל. וטעם הדבר נראה שעיקר דינא שצריך לבוא לבית דין של ישראל הוא מפני שאיסור חמור הוא לילך לדון לפני עכו"ם, ומצד זה משתדלים ג"פ אולי ישתכנעו ויבואו לבית דין של ישראל, אבל כשברור שלא יבואו לבית דין, ואין תועלת לדוחקו דידועים שלא יועיל, אזי יש עוד הלכה, של כבוד בית דין שצריך תמיד רשות דוקא, ולזה מספיק כשלא בא פעם אחת, דמוסרים לו כתב סירוב ויכול לדון בכל מקום כולל ערכאות, לאחר שביקש על כך רשות מבית דין.

63. ולע"ד טעם נכון לדקדק לשלוח פעם אחת הזמנה בכתב אף שברור שלא יבוא, שבספר "כלי חמדה" (פרשת משפטים) מתרעם על מה שנהגו להתיר בערכאות אם אינו מוכן לבוא להתדיין, והלוא האיסור הוא לייקר אלילים והוא מן החמורות ומנלן להתיר איסור זה מפני שהשני מסרב לבוא לבית דין, ולדברינו במזמינו דוקא ולא בא יש שורש להתיר, שיודע שמחייבין אותו הב"ד בקנס כיון שלא קיבל ההזמנה וסירב, והקנס הוא שמחייבים אותו ב"ד לשלם כפי שישיתו הערכאות, ולא מפני כח הערכאות לחייב.

שיטה שאם ברור שלא יבוא, אין צריך רשות ב"ד

תשובות והנהגות (כרך ג סימן תמה)

64. התובע שהוא יהודי חרדי טוען שאין תועלת לקרוא את שכנגדו לדין תורה שאינו מכיר בדיני ישראל כלל, ורוצה לקרוא אותו לערכאות דרך העו"ד, ושואל אם יש לו בזה היתר ע"פ דין תורה.

ונראה שורש להתיר ע"פ דברי "כסף הקדשים" (חו"מ כ"ו), שאם יש אומדנא ידועה לרבנים שלא ילך לבית דין הוה כעין חבר שאין צריך התראה, ויכול לקרוא אותו לערכאות בלי הזמנה לדין תורה מאחר שברור שלא יבוא.

65. הא דמפורש בש"ע שצריך רשות מבית דין היינו משום טובת הנתבע, שיכול לומר שהיה בא לב"ד אם בית דין היו קוראים לו. וכן כשנוטל רשות מבית דין מראה ציות שמעדיף דין בית דין. מ"מ נראה דהכא שהנתבע מחלל שבת בפרהסיא וגם מנותק מחיי דת, מה לנו להטריח בית דין להתרותו, והלוא מותרת ועומד לעיקרי הדת ולא שומע, וכ"ש שלא ילך לבית דין של ישראל לדון ע"פ דין תורה, ואם כן בזה נראין דברי "כסף הקדשים" שאין צריך רשות מבית דין מאחר שגלוי וידוע שלא יבוא, ורק מפני כבוד בית דין ותורתה"ק נראה שכדאי לפרש בנוסח התביעה שהוא מעדיף דין תורה, ורק כיון שאין הנתבע מוכן הולך לערכאות.

תשובות והנהגות (כרך א סימן תשצה)

66. פה בעיה"ק מתירין אם לא עונה על הזמנה אחת בכה"ג, ובחור"ל נהגו בכמה מקומות שהרב שולח לו לבוא לבית דין וכשמסרב שהוא עז פנים או מומר ר"ל מתיר לצד השני ללכת לערכאות בהזמנת הרב לבד והודעתו.